

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Donkerhoek 4 - Gun 13 Swolgen

projectnummer: P001510

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Donkerhoek 4 - Gun 13 Swolgen

Datum: 16-02-2023

Inleiding

KADER

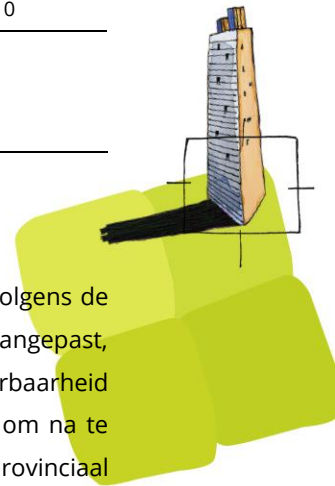
De (voormalige) intensieve varkenshouderij aan de Donkerhoek 4 / Gun 13 is gesaneerd volgens de Subsidieregeling sanering varkenshouderij. Hiervoor wordt ook het bestemmingsplan aangepast, waarbij de locatie Donkerhoek 4 en Gun 13 een andere bestemming krijgen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets 8 februari 2023 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, droog, circa 1 °C en een zwakke wind.

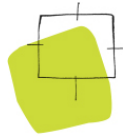
PROJECTGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied bestaat uit twee delen, de locatie naast Donkerhoek 4 (figuur 1) en de locatie naast Gun 13 (figuur 2). Beide locaties liggen ten noorden van Swolgen. De aanwezige bebouwing op beide locaties ten behoeve van de voormalige varkenshouderij was bij uitvoering van het veldbezoek reeds gesloopt. Het onderzoek heeft zich noodzakelijkerwijs beperkt tot de huidige inrichting van het plangebied.

De locatie naast Donkerhoek 4 wordt begrensd door de Donkerhoek in het noordwesten, een (bedrijfs)woning in het zuidwesten en agrarische percelen in het noorden en oosten. Het perceel bestaat uit grasland, met langs de zuidwestrand enkele opgeslagen materialen. Direct aan de noordgrens van het plangebied ligt een zand- en grindhoop. Op deze locatie is geen bebouwing, opgaande beplanting of permanent oppervlaktewater aanwezig.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

De locatie naast Gun 13 betreft een stuk grasland waar recent twee grote sleufsilos op zijn gerealiseerd. Rondom de silo's is nog opgehoopte aarde aanwezig. Buiten het plangebied zijn direct ten zuidwesten ook enkele kleine dennen aanwezig. Binnen het plangebied is op deze locatie is geen opgaande begroeiing of permanent oppervlaktewater aanwezig.

Figuur 1. Locatie van het plangebied naast Donkerhoek 4 (rood). De luchtfoto is lichtelijk verouderd; e.g. de grote zandhoop was kleiner en naar het noorden verplaatst. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl.

Figuur 2. Locatie van het plangebied naast Gun 13 (rood). De luchtfoto is lichtelijk verouderd; e.g. in het zuidoosten van het plangebied zijn inmiddels sleufsilos gerealiseerd. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl.

Exacte plannen voor de twee locaties van de voormalige varkenshouderij zijn nog niet vastgesteld. Op Gun 13 zijn inmiddels twee sleufsilos gebouwd, maar hiervoor zijn geen verdere plannen bekend. Op Donkerhoek 4 wordt mogelijk een opslagloods gerealiseerd. Omdat nog niet zeker is wat exact met de twee locaties gaat gebeuren, wordt er in dit rapport vanuit gegaan dat alle aanwezige vegetatie en bebouwing verwijderd kan worden en dat het volledige gebied bebouwd kan worden.

Foto's 1 en 2. Impressie van de locatie Donkerhoek 4 op 8 februari 2023. Links het plangebied gezien vanuit uit noorden. Rechts het plangebied gezien vanuit het zuiden.

Foto's 3 t/m 6. Impressie van de locatie Gun 13 op 8 februari 2023. Linksboven het plangebied gezien vanuit uit noordwesten. Rechtsboven het plangebied gezien vanuit het zuiden. Linksonder de noordoostelijke grens van het plangebied. Rechtsonder één van de sleufsilos gezien vanuit het noordwesten.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1 - 3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb artikel 3.5 - 3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb artikel 3.10 - 3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb artikel 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in artikel 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF © 15 februari 2023) blijkt dat in de directe omgeving (0 – 1 km) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën en ongewervelden.

De graslanden in beide locaties bestaan voornamelijk uit algemene gras- en plantensoorten, zoals Engels raaigras, paarse dovenetel, vogelmuur, grote ereprijs, reukeloze kamille, smalle weegbree en kleine brandnetel. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden.

Binnen het plangebied is geen opgaande begroeiing aanwezig. Beschermde plantensoorten zijn niet uit de directe omgeving bekend (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom zijn beschermde ook plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

Uit de omgeving van het plangebied zijn verschillende gebouw- en boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend, zoals huismus, gierwaluw en buizerd (NDFF). De enige bebouwing in het plangebied zijn de sleufsilos op Gun 13, die slechts bestaan uit enkele massieve betonnen wanden en vloeren. In het plangebied zijn daarom geen geschikte ruimtes aanwezig waarin gebouw- en boombewonende vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus en gierwaluw, kunnen broeden. Vanwege het ontbreken van grote bomen in en direct rondom het plangebied kan ook de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van boombewonende vogels, zoals buizerd, uitgesloten worden.

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

Het plangebied kan door de inrichting mogelijk onderdeel vormen van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd of kerkuil (NDFF). In de kleine naaldbomen direct ten zuidwesten van Gun 13 kunnen algemene vogels, zoals zanglijster, broeden. Nesten van algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

In de omgeving van het plangebied zijn gebouw- en boombewonende vleermuissoorten bekend, zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis en laatvlieger (NDFF). Vanwege het ontbreken van besloten ruimtes in de sleufsilos en geschikte holtes of spleten in bomen in en direct rondom het plangebied kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen op beide locaties van het plangebied worden uitgesloten.

Wel kan het plangebied onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis, die graag boven open gebieden foerageren. In en direct rondom het plangebied zijn geen opgaande structuren of grote watergangen aanwezig die een onderdeel vormen van een doorgaande structuur, die dienst kan doen als essentiële vliegroute.

Het grasland in het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten veldmuis, konijn en haas (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Limburg een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde bever, das, eekhoorn en steenmarter bekend (NDFF). Bever is aangewezen op gebieden met grote watergangen en boomrijke oevers, wat niet aanwezig is in of rondom het plangebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van bever in het plangebied worden uitgesloten. Ook voor eekhoorn ontbreekt geschikt leefgebied met grote bomen, waardoor de aanwezigheid van eekhoorn in het plangebied kan worden uitgesloten. Geschikt leefgebied voor steenmarter, zoals holtes in bebouwing en hagen of struweel, is niet in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van steenmarter in het plangebied kan hierdoor worden uitgesloten. Voor das ontbreken rustige bosschages in en rondom het plangebied, waar das burchten kan hebben. Tijdens het veldbezoek zijn op de percelen geen sporen aangetroffen die duiden op gebruik door das, zoals loopsporen (wissels) of graafsporen (dassenputjes). Hooguit kan das incidenteel in het grasland in het plangebied foerageren. Andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten worden op basis van het ontbreken van geschikt leefgebied en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet in het plangebied verwacht.

Het grasland in het plangebied kan geschikt landbiotoop vormen voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Limburg een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Uit de gegevens van de NDFF uit de omgeving komt ook de niet-vrijgestelde heikikker naar voren. Heikikker is aangewezen op heide- en veengebieden met kleine geïsoleerde wateren zoals vennen. Geschikt leefgebied voor heikikker is niet aanwezig in en rondom het plangebied. Andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in het plangebied.

Uit de omgeving van het plangebied zijn ook kleine ijsvogelvlinder en gevlekte witsnuitlibel bekend (NDFF). Kleine ijsvogelvlinder is aangewezen op (halfopen) bosgebieden en de waardplanten kamperfoelie en sneeuwbes. Dit biotoop is niet in of rondom het plangebied aanwezig, waardoor de aanwezigheid van kleine ijsvogelvlinder ook uitgesloten kan worden. Voor gevlekte witsnuitlibel is eveneens geen geschikt leefgebied, zoals waterplantrijke vennen en plassen, in het plangebied aanwezig. Ook de aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel kan in het plangebied worden uitgesloten.

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen en reptielen zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen en reptielen worden uitgesloten.

TOETSING

Als de grasvelden verdwijnen, bijvoorbeeld doordat deze bebouwd worden, dan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, maar zal naar verwachting niet geheel ongeschikt worden. Bovendien vormen de percelen hooguit een klein deel van het foerageergebied en ook is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten van (algemene) vogelsoorten is bij wet verboden. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli.

Ook wanneer het plangebied (gedeeltelijk) wordt bebouwd, zal het gebied naar verwachting niet geheel ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die boven graslanden foerageren. Bovendien vormt het plangebied hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied en ook is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

Das zal hooguit incidenteel in het plangebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving voldoende alternatief en gedeeltelijk hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op das door verlies van foerageergebied treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Limburg. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Limburg uitgewerkt in de Omgevingsverordening Limburg 2014 (geconsolideerd op 16 december 2022). In Limburg wordt het NNN ook wel de goudgroene natuurzone genoemd.

BRONGROENE LANDSCHAPSZONE EN ZILVERGROENE NATUURZONE

Vanuit de Omgevingsverordening Limburg 2014 worden behalve de goudgroene natuurzones (NNN-gebieden) ook gebieden aangewezen als brongroene landschapszones en zilvergroene natuurzones. In gebieden die zijn aangewezen als brongroene landschapszones, moeten ruimtelijke plannen een omschrijving bevatten waarin wordt met de kernkwaliteiten van het gebied wordt

omgegaan en hoe negatieve effecten worden gecompenseerd. Zilvergroene natuurzones vormen ecologische verbindingzones tussen goudgroene natuurzones. Voor zilvergroene natuurzones moeten plannen een omschrijving bevatten waarin onder andere beschreven wordt hoe de kenmerken en waarden van de aangrenzende goudgroene natuurzones geborgd worden en hoe de kernkwaliteiten van de zilvergroene natuurzone worden behouden, dan wel gecompenseerd.

INVENTARISATIE

Het projectgebied ligt circa 2,6 km ten zuidwesten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Maasduinen'. Ten zuidwesten van het plangebied ligt op 600 m afstand een goudgroene natuurzone en een bronsgroene landschapszone.

TOETSING

Het projectgebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Maasduinen'. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten door externe werking mogelijk. Het projectgebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, bosschages, wegen, agrarisch gebied en de Maas. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de aanleg- en/of gebruiksfase. Wanneer de plannen concreter zijn gemaakt, dient daarom een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten van Natura 2000-gebieden.

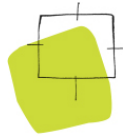
De bronsgroene landschapszone, zilvergroene natuurzones en goudgroene natuurzones in Limburg kennen geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen oppervlakte van deze gebieden verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Limburg is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 8 februari 2023 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven voldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren. Voor het verwijderen van vegetatie en/of het bebouwen van het plangebied is geen ontheffing van de Wnb voor beschermde soorten nodig.

Bij werkzaamheden aan of nabij vegetatie moet alsnog wel rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli.

Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Wanneer de plannen concreter zijn gemaakt, zal een AERIUS-berekening moeten uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.